

Nr 16.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om viss ändring av 80 § uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272).

(2:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, II: 267, av herrar *Fröding* och *Edström* har hemställts, att riksdagen måtte antaga följande

F ö r s l a g

till

förordning om ändring av uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272).

Häri genom förordnas, att 80 § 1 mom. i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 erhåller följande lydelse.

Nuvarande lydelse:

80 §.

1 m o m. Utbetalar arbetsgivare, som är skyldig verkställa skatteavdrag, lön utan att denna minskats med föreskrivet belopp för gäldande av arbetstagares skatt och sker detta uppsåtligen eller av *oaktsamhet*, som *ej är allenast ringa*, straffes med dagsböter.

Fullgör arbetsgivare icke sin skyldighet att inom föreskriven tid till uppbördsmyndighet inbetala belopp motsvarande det, varmed arbetstagares lön minskats för gäldande av dennes skatt, och ligger i avseende härå uppsåt eller *grov oaktsamhet* arbetsgivaren till last, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Föreslagen lydelse:

80 §.

1 m o m. Utbetalar arbetsgivare, som är skyldig verkställa skatteavdrag, lön utan att denna minskats med föreskrivet belopp för gäldande av arbetstagares skatt och sker detta uppsåtligen eller av *grov oaktsamhet*, straffes med dagsböter.

Fullgör arbetsgivare icke sin skyldighet att inom föreskriven tid till uppbördsmyndighet inbetala belopp motsvarande det, varmed arbetstagares lön minskats för gäldande av dennes skatt, och ligger i avseende härå uppsåt arbetsgivaren till last, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader. *Föreligger grov oaktsamhet vare straffet dagsböter.*

Beträffande de skäl som anförts till stöd för det i motionen framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

1945 års uppbördsreform innebar en genomgripande omläggning av det tidigare uppbördsförfarandet. Redan från början förutsattes att, sedan det nya uppbördssystemet under några år tillämpats i praktiken, en översyn av detsamma skulle göras med ledning av vunna erfarenheter. Det uppdrogs åt 1949 års uppbördssakkunniga att verkställa denna översyn. På grundval av de sakkunnigas förslag framlades i proposition nr 100 till 1953 års riksdag förslag till ny uppbördsförordning.

Förslaget innebar bland annat en skärpning av straffbestämmelserna för arbetsgivare, som verkställt skatteavdrag men underlåtit att inom föreskriven tid inbetala det innehållna beloppet. Dessa bestämmelser ansågs böra utvidgas till att omfatta även fängelse i högst sex månader.

Enligt dessförinnan gällande straffbestämmelser i uppbördsförordningen bestraffades en arbetsgivare, som vore skyldig att verkställa skatteavdrag men underlåte att fullgöra denna skyldighet eller som visserligen verkställde skatteavdrag men gjorde detta med för lågt belopp, med dagsböter under förutsättning att gärningen begicks av uppenbar tredska. Samma straffpåföljd var stadgad, om arbetsgivaren uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåte att inom föreskriven tid till uppbördsmyndighet inbetala innehållet belopp.

Såsom framgår av det nyss anförda var en förutsättning för straffbarhet, då skatteavdrag ej verkställt i vederbörlig ordning, att gärningen begåtts av uppenbar tredska. Departementschefen framhöll i propositionen att detta uttryck vore delvis missvisande. I propositionen föreslogs i stället en regel av innebörd att arbetsgivaren skulle straffas, om hans förseelse skett uppsåtligen eller av oaktsamhet, som ej vore allenast ringa. Härigenom undantogs från det straffbara området fall, då rena förbiseenden förelegat eller eljest smärre misstag begåtts. Vidare hade i förtydligande syfte brottsbeskrivningen i objektivet hänseende omformulerats. Straffet skulle liksom tidigare vara dagsböter.

Fullgjorde arbetsgivare icke sin skyldighet att inom föreskriven tid till uppbördsmyndighet inbetala belopp motsvarande det, varmed arbetstagares lön minskats för gäldande av dennes skatt, skulle enligt propositionen straffansvar inträda under förutsättning att i avseende å underlåtenheten uppsåt eller grov oaktsamhet låge arbetsgivaren till last. I angivna fall skulle straffet vara dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

I de i anledning av propositionen väckta, likalydande motionerna I: 391 och II: 479 framfördes yrkanden om samma ändringar av straffbestämmelserna som yrkats i den nu förevarande motionen.

I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 33 anförde 1953 års bevillningsutskott i denna fråga följande.

För att syftet med källskattebestämmelserna icke skall förfelas är det av vikt, att bestämmelserna om skyldighet att verkställa skatteavdrag följes. Av angivna skäl kan det enligt utskottets mening icke anses lämpligt ur allmänpreventiv synpunkt att begränsa straffbarheten, när angivna bestämmelser ej iakttages, till fall då arbetsgivaren handlat uppsåtligt eller grovt oaktsamt. Från straffpåföljd bör sålunda endast undantagas de mera ursäktliga fallen, där avdragsskyldigheten förbisetts eller eljest smärre misstag begåtts. Utskottet biträder alltså förslaget i propositionen, att straffansvar i förevarande fall skall inträda om förseelsen skett uppsåtligt eller av oaktsamhet, som ej är allenast ringa. Såsom i propositionen likaledes förordats, bör straffet vara dagsböter.

I fråga om arbetsgivare, som underlåter att i vederbörlig ordning inbetala skatt, har de i propositionen föreslagna straffbestämmelserna utformats så, att normalstraffet utgör dagsböter. Under sådana förhållanden torde, då grov oaktsamhet föreligger, det regelmässiga straffet komma att bli dagsböter. Utskottet delar ej den i motionerna uttalade meningen, att fängelsestraff bör ifrågakomma endast vid uppsåtligt handlande. Möjlighet bör sålunda finnas att kunna ådöma fängelsestraff även i fall av grov oaktsamhet, nämligen när alldeles särskilda omständigheter föreligger. Detta kan exempelvis anses vara förhållandet, när en arbetsgivare upprepade gånger underlåtit att inleverera skattemedel till avsevärda belopp och det kan förmodas att han handlat uppsåtligt, men uppsåtet icke kan visas. Utskottet får därför tillstyrka att de i propositionen föreslagna straffbestämmelserna godtages. Med det anförda avstyrker utskottet de likalydande motionerna I: 391 och II: 479.

I detta sammanhang har utskottet velat påpeka de olägenheter i skilda hänseenden, som sammanhänger med att arbetsgivarna icke är skyldiga att redovisa löntagarnas skattemedel omedelbart efter innehållandet eller att åtminstone avskilja medlen i samband med löneutbetalningen. Utskottet är väl medvetet om de praktiska svårigheter som föreligger att införa en sådan skyldighet. Frågan är enligt utskottets mening av sådan vikt, att den bör ägnas fortsatta överväganden.

I den föreliggande *motionen* har anförts bland annat följande. De ändringar i uppbördsförordningen, som riksdagen föregående år beslutit, medförde avsevärda straffskärpningar för vissa brott mot uppbördsförordningen. Sålunda komme numera såsom påföljd för underlåtenhet att i behörig ordning verkställa skatteavdrag eller redovisa genom skatteavdrag innehållna skattebelopp att utmätas frihetsstraff upp till sex månaders fängelse. Vidare kunde den, som underlåtit att verkställa skatteavdrag, om gärningen skett på grund av oaktsamhet som ej vore allenast ringa, straffas med dagsböter. Straffskärpningen låge i det senare fallet i en ändring av det subjektiva rekvisitet. Enligt tidigare bestämmelser skulle nämligen gärningen för att bli straffbar ha begåtts av uppenbar tredska i stället för på grund av oaktsamhet som ej allenast vore ringa. Det kunde väl ifrågasättas huruvida man genom dessa straffskärpningar uppnådde en effektivisering av uppbördssystemet. Det kunde nämligen framhållas, att det nuvarande uppbördssystemet i mycket stor utsträckning byggde på medverkan av en mångfald arbetsgivare, som ofta mot sin vilja nödgades påtaga sig uppgifter såsom uppbördsmän. Den nu genomförda straffskärpningen låge även utanför ramen för den allmänna straffrätten. Fängelsestraff borde förbehållas de

grövre förseelserna och icke användas som straff vid mer eller mindre perifera förseelser, ofta krisförseelser och liknande. Att utdöma fängelsestraff för det fall att underlåtenheten att inbetala innehållna skattemedel endast hade sin grund i oaktsamhet vore således redan på grund av motiönärernas principiella inställning otillfredsställande. Tillgrepes yttersta stränghet, torde det böra krävas att frihetsstraffets utmätande begränsades till fall av synnerligen graverande art, där klart uppsåt visat att den tilltalade för egen del velat utnyttja de genom skatteavdrag innehållna medlen.

Utskottet. Enligt den vid 1953 års riksdag antagna uppbördsförordningen skall arbetsgivare, som är skyldig att vid utbetalning av lön verkställa skatteavdrag men försummar detta eller verkställer avdrag med för lågt belopp, straffas med dagsböter, om förseelsen skett uppsåtligen eller av oaktsamhet, som ej är allenast ringa.

I den nu förevarande motionen har i detta hänseende yrkats, att straffansvar skall inträda endast om uppsåt eller grov oaktsamhet föreligger.

I nämnda förordning är vidare stadgat, att därest arbetsgivare icke i tid till uppbördsmyndighet inbetalar innehållet belopp, är straffet härför dagsböter eller fängelse i högst sex månader, om det skett uppsåtligen eller av grov oaktsamhet.

I motionen har yrkats sådan ändring av sistnämnda bestämmelser att straffet för grov oaktsamhet endast skall vara dagsböter.

Såsom av den tidigare lämnade redogörelsen framgår väcktes vid riksdagsbehandlingen år 1953 av den proposition, nr 100, i vilken för riksdagen framlades förslag till bl. a. ny uppbördsförordning, motioner med samma yrkande, som i den nu förevarande motionen. Samma års bevillningsutskott tillstyrkte i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 33 propositionen med vissa ändringar varom nu ej är fråga samt avstyrkte nyssnämnda motioner. Utskottet framhöll därvid, att för att syftet med källskattebestämmelserna icke skulle förfelas det vore av vikt, att bestämmelserna om skyldighet att verkställa källskatteavdrag följdes. Av angivna skäl kunde det enligt utskottets mening icke anses lämpligt ur allmänpreventiv synpunkt att begränsa straffbarheten till fall, då uppsåt eller grov oaktsamhet föreläge. Från straffpåföljd borde sålunda endast undantagas de mera ursäktliga fallen, där avdragsskyldigheten förbisetts eller eljest smärre misstag begåtts. I fråga om underlåtenhet att inbetala skatt hade de i propositionen föreslagna straffbestämmelserna utformats så, att normalstraffet utgjorde dagsböter. Under sådana förhållanden torde, då grov oaktsamhet föreläge, det regelmässiga straffet komma att bli dagsböter. Möjlighet borde emellertid finnas att kunna ådöma fängelsestraff även i fall av grov oaktsamhet, nämligen när alldeles särskilda omständigheter föreläge. Detta kunde exempelvis vara förhållandet, när en arbetsgivare upprepade gånger underlåtit att inleverera skattemedel till avsevärda belopp och det kunde förmodas att han handlat uppsåtligt även om uppsåtet icke kunde visas.

De skäl, som anförts till stöd för det i den förevarande motionen fram-

förda yrkandet, är i huvudsak desamma, som de i föregående års motioner i ämnet anförda. Då några nya omständigheter icke framkommit finner utskottet ej anledning föreligga att förorda en ändring av de regler, som genomfördes av riksdagen föregående år och som trätt i tillämpning från och med ingången av detta år. Utskottet vill emellertid erinra om att straffbestämmelserna i den nya uppborðsförordningen utformats mot bakgrunden av ett erfarenhetsmässigt ådagalagt behov av skärpta ansvarsbestämmelser i fråga om underlåtenhet att verkställa löneavdrag eller att inbetala innehållna skattemedel. Ur denna synpunkt finner utskottet det icke motiverat att inskränka straffansvaret för underlåtenhet att verkställa vederbörligt löneavdrag till allenast de fall, då uppsåt eller grov oaktsamhet föreligger. Likaså torde i fråga om underlåtenhet att inbetala skattemedel till uppborðsmyndighet möjlighet böra förefinnas att även vid fall av grov oaktsamhet ådöma fängelsestraff. Utskottet vill i anslutning härtill framhålla, att straffet för underlåtenhet att verkställa löneavdrag endast är dagsböter samt att föregående års bevillningsutskott uttalade, att det regelmässiga straffet, då underlåtenhet att inbetala skattemedel skett av grov oaktsamhet, torde komma att bli dagsböter.

Av nu angivna skäl avstyrker utskottet den förevarande motionen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att motionen II: 267 av herrar Fröding och Edström om
viss ändring av 80 § uppborðsförordningen den 5 juni 1953
(nr 272) icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 23 februari 1954.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande: Se under betänkandet nr 15.

Reservation

av herrar *Spetz, Söderquist, Magnusson, Kristensson* i Osby, *Strandh, Anderson* i Sundsvall och *Nilsson* i Svalöv, vilka ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till motionen II: 267 av herrar Fröding och Edström; antaga följande

*Förslag**till*

*förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni
1953 (nr 272).*

Härigenom förordnas, att 80 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 skall erhålla följande ändrade lydelse.

80 §.

1 mom. Utbetalat arbetsgivare, som är skyldig verkställa skatteavdrag, lön utan att denna minskats med föreskrivet belopp för gäldande av arbetstagares skatt och sker detta uppsåtligen eller av grov oaktsamhet, straffes med dagsböter.

Fullgör arbetsgivare icke sin skyldighet att inom föreskriven tid till uppbördsmyndighet inbetala belopp motsvarande det, varmed arbetstagares lön minskats för gäldande av dennes skatt, och ligger i avseende härå uppsåt arbetsgivaren till last, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader. Föreligger grov oaktsamhet vare straffet dagsböter.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.